

**Uwagi Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji (PIIT)
w ramach konsultacji publicznych projektu ustawy o zmianie ustawy
o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz niektórych innych ustaw
z dn. 14 lutego 2024 r.**

Na wstępie pragniemy podziękować za wznowienie prac nad w/wym. projektem ustawy (dalej „projekt”) oraz za możliwość zabrania głosu w procesie konsultacji nowej wersji projektu. Liczymy na konstruktywne uwzględnienie naszych uwag w dalszym toku prac oraz na sprawne zakończenie procesu legislacyjnego.

Poniżej przedstawiamy uwagi członków Izby.

I. Uwagi odnoszące się do transpozycji dyrektywy 2019/790 w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE (tzw. dyrektywy „Digital Single Market”, zwanej dalej „dyrektywą DSM”):

- PRZEPISY SZCZEGÓLNE DOTYCZĄCE DOSTAWCÓW USŁUG UDOSTĘPNIANIA TREŚCI ONLINE

- Art. 22¹ ust. 3 – wyłączenie stosowania art. 14 uśude.

Projektowany przepis przewiduje wyłączenie stosowania art. 14 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną do czynności publicznego udostępniania dokonywanej przez DUUTO, co jest uzasadnione z punktu widzenia łagodniejszego reżimu odpowiedzialności usługodawcy na gruncie uśude w stosunku do określonego w art. 22² ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Zwracamy natomiast uwagę na fakt, iż w związku z wejściem w życie aktu o usługach cyfrowych z dnia 19 października 2022 r. („AUC”) nie obowiązują przepisy art. 12–14 dyrektywy 2000/31 o handlu elektronicznym, które zostały zaimplementowane do polskiego porządku prawnego w przepisach art. 12–14 ustawy uśude. Przepisy te zostały inkorporowane do AUC (art. 4 – 6 AUC) i jako takie będą stosowane bezpośrednio. W konsekwencji powyższe wyłączenie przewidziane w przepisie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych jako akcie prawa krajowego nie będzie skuteczne. Postulujemy zatem, przyjęcie takiego rozwiązania, które zapewni brak kolizji przepisów i umożliwi stosowanie względem DUUTO zasad odpowiedzialności przewidzianych w projekcie nowelizacji ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Art. 22² ust. 1 – wyłączenia odpowiedzialności DUUTO

Sformułowania użyte w projektowanym przepisie nie odzwierciedlają w pełnym zakresie regulacji przewidzianej w art. 17 Dyrektywie DSM, co może wpłynąć na osłabienie pozycji uprawnionego w relacji z DUUTO rozpowszechniającym utwory bez wymaganej zgody.

Dyrektywa DSM wymaga, aby DUUTO *„działały niezwłocznie po otrzymaniu odpowiednio uzasadnionego zastrzeżenia od podmiotów uprawnionych w celu zablokowania dostępu do utworów”*

lub innych przedmiotów objętych ochroną, których dotyczy zastrzeżenie, lub usunięcia ich ze swoich stron internetowych (...)" Natomiast projekt wymaga, aby DUUTO „działali niezwłocznie po otrzymaniu od uprawnionych odpowiednio uzasadnionego żądania zablokowania dostępu lub usunięcia”, bez wskazania na osiągnięcie jakiego celu te działania mają być nakierowane.

Dyrektywa DSM wskazuje, na konieczność dołożenia przez DUUTO wszelkich starań, aby „zapobiec przyszłemu zamieszczeniu nielegalnych treści”, podczas gdy projekt wskazuje na „uniemożliwienie dostępu do tego utworu w przyszłości”. Sformułowanie zawarte w projekcie może służyć niekorzystnym dla uprawnionych interpretacjom np. uzasadniającym pozostawienie treści w serwisie pomimo ograniczonego publicznego dostępu do nich.

W związku z powyższym postulujemy posłużenie się w treści przepisu Art. 22² ust. 1 pkt 3 sformułowaniami występującymi w Dyrektywie DSM.

Propozycja dodania ust. 4 w art. 22² – brak stosowania wyłączeń od odpowiedzialności

Mając na uwadze potrzebę zapewnienia właściwego poziomu ochrony prawa autorskiego w Internecie wnosimy o dodanie przepisu mówiącego o tym, że mechanizm wyłączenia odpowiedzialności nie stosuje się do DUUTO, których głównym celem jest podejmowanie lub ułatwianie piractwa prawa autorskiego (motyw 62 Dyrektywy DSM). W związku z powyższym postulujemy przywrócenie w art. 22² zawartego w jednym z wcześniejszych projektów zmian do ustawy ust. 4 w następującym brzmieniu:

„4. Wyłączeń od odpowiedzialności za rozpowszechnianie utworów bez uprawnienia, o których mowa w ust. 1 i 2, nie stosuje się do dostawców usług udostępniania treści online, których głównym celem jest podejmowanie lub ułatwianie działań naruszających prawa autorskie.”

Art. 22⁴· Obowiązki informacyjne DUUTO

Zwracamy uwagę, że poprzednio proponowana wersja art. 22⁴ ust. 2 została usunięta z obecnego projektu, ale niestety uzasadnienie projektu milczy na temat powodów tej zmiany. Zwracamy się o przywrócenie art. 22⁴ ust. 2, który stanowił: "W szczególności przepis ust. 1 nie nakłada na usługodawcę obowiązku udzielania zindywidualizowanych informacji o każdym z utworów udostępnionych publicznie za zgodą uprawnionego, a także ujawniania informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233)".

Wykreślenie wcześniej proponowanego art. 22⁴. 2 jest sprzeczne z celem i brzmieniem przepisów art. 17 ust. 8 oraz motywów dyrektywy. Motyw 68 wyraźnie stanowi, że takie informacje przekazywane zgodnie z art. 17 ust. 8 "powinny być wystarczająco szczegółowe, aby zapewnić wystarczającą przejrzystość podmiotom praw autorskich, bez naruszania tajemnic handlowych dostawców usług udostępniania treści online". Co więcej, unijni prawodawcy nadal twierdzą, że egzekwowanie obowiązku informacyjnego nie może zmuszać DUUTO (dostawców usług) do "dostarczania podmiotom praw autorskich szczegółowych i zindywidualizowanych informacji na temat każdego zidentyfikowanego utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną".

Przywrócenie brzmienia art. 224. 2 polskiej transpozycji w odniesieniu do obowiązku dzielenia się informacjami dotyczącymi informacji poufnych, w tym tajemnic handlowych, wydaje się mieć kluczowe znaczenie, biorąc również pod uwagę zakres informacji, które mogą podlegać ujawnieniu na podstawie A 17 ust. 8 dyrektywy. Wytyczne Komisji w sprawie A17 ("Wytyczne") wyraźnie podają kilka przykładów informacji, które mogą być udostępniane podmiotom uprawnionym tj:

- informacje obejmujące opis rodzaju technologii (jeśli istnieją),
- inne środki stosowane przez dostawców usług,
- informacje o zewnętrznych dostawcach technologii, z których usług mogą korzystać,
- średni poziom wydajności tych narzędzi,
- wszelkie zmiany w wykorzystywanych narzędziach/usługach (takie jak ewentualne aktualizacje lub zmiany w korzystaniu z usług stron trzecich);

Biorąc pod uwagę, jak wielu wrażliwych biznesowo obszarów działalności DUUTO może dotyczyć taki obowiązek informacyjny, ustanowienie odpowiednich zabezpieczeń, aby zapobiec łatwemu nadużywaniu informacji udzielanych przez DUUTO przez osoby trzecie (w tym obecnych i potencjalnych konkurentów), a stanowiących ich najważniejsze i najcenniejsze aktywa - jest konieczne. Ponownie, Komisja w Wytycznych, mając na uwadze powyższe, powtarza, że "Dostawcy usług nie powinni być zobowiązani do podawania konkretnych informacji, które byłyby sprzeczne z ich tajemnicą handlową, takich jak szczegółowe cechy używanego oprogramowania, które mogą być zastrzeżone".

Pomimo bardzo jasnego stanowiska prawodawcy unijnego w powyższym zakresie, przedstawionego zarówno w motywie 68 preambuły do Dyrektywy EUCD, jak i w Wytycznych Komisji Europejskiej, ograniczenia w zakresie obowiązku informacyjnego DUUTO, określone uprzednio w PL Draft, zostały w obecnym tekście usunięte poprzez wykreślenie całego ust. 2 art. 22⁴ Projektu. Nie jest jasne, dlaczego polska transpozycja jest sprzeczna z bardzo jasnymi wytycznymi zawartymi w dyrektywie, biorąc pod uwagę, że uzasadnienie towarzyszące aktualnemu projektowi transpozycji EUCD nie zawiera uzasadnienia dla wyboru nowego podejścia.

Biorąc pod uwagę powyższe, uważamy, że przywrócenie poprzedniego art. 22⁴ ust. 2 jest niezbędne do zapewnienia zgodności z dyrektywą EUCD, w szczególności z art. 17 (8) dyrektywy.

- UWZGLĘDNIENIE W PROJEKCIE PRZEPISÓW DOT. TWORZENIA MODELI GENERATYWNEJ SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

Proponowane w art. 26² ust.1 i 26³ ust.1 przepisy wykraczają poza zakres transpozycji Dyrektywy DSM. Wzbudzają one kontrowersje wśród członków Izby, z których część zgłasza poważne zastrzeżenia wobec ich brzmienia. Temat ten wymaga z pewnością zharmonizowanego podejścia w całej Unii Europejskiej. Biorąc pod uwagę potrzebę jak najszybszego wdrożenia Dyrektywy DSM do krajowego porządku prawnego, jak też grożące Polsce kary finansowe z tytułu znacznego opóźnienia transpozycji Dyrektywy, członkowie Izby wnioskują o nieuwzględnianie w projektowanych przepisach kwestii nie wynikających wprost z przepisów Dyrektywy i wymagających szerszej analizy oraz dyskusji z różnymi

interesariuszami. Tym samym wnosimy o wykreślenie proponowanych w art. 26² ust.1 i 26³ ust.1 zmian względem poprzedniej wersji projektu (z 2023 r.) (zmiany zaznaczone na czerwono i wyboldowane).

Art. 26². 1. Biblioteki, muzea, archiwa oraz instytucje kultury, których statutowym zadaniem jest gromadzenie, ochrona i upowszechnianie zbiorów dziedzictwa filmowego lub fonograficznego, zwane dalej „instytucjami dziedzictwa kulturowego”, a także podmioty, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2 i 4–8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, mogą zwielokrotniać utwory w celu eksploracji tekstów i danych do celów badań naukowych, ~~z wyłączeniem tworzenia generatywnych modeli sztucznej inteligencji~~, jeżeli czynności te nie są dokonywane w celu osiągnięcia bezpośredniej lub pośredniej korzyści majątkowej.

Art. 26³. 1. Wolno zwielokrotniać rozpowszechnione utwory w celu eksploracji tekstów i danych, ~~z wyłączeniem tworzenia generatywnych modeli sztucznej inteligencji~~, chyba że uprawniony zastrzegł inaczej.

- ROZSZERZONE LICENCJE ZBIOROWE (ART. 12 DYREKTYWY, ART. 5A USTAWY O ZBIOROWYM ZARZĄDZIE)

W aktualnym projekcie przewidziane są rozszerzone licencjonowanie zbiorowe ("ECL") zarówno dla art. 15 dyrektywy, jak i art. 17 EUCD oraz uzależnienie go od "wniosku usługodawcy". ECL nie jest jednak uzasadnione w żadnym z tych przypadków (art. 15 i art. 17 EUCD).

Brzmienie art. 12 dyrektywy wyraźnie wskazuje, że licencja ECL jest uzasadniona tylko w bardzo wąskich i szczególnych okolicznościach. Uwzględnia to istniejące praktyki licencyjne, które obejmują licencje bezpośrednie, np. w odniesieniu do filmów i fotografii, oraz licencje zbiorowe, wieloterytorialne i "transakcyjne", jeśli chodzi o muzykę. Warto również zauważyć, że licencje ECL skutkują licencjami ściśle terytorialnymi, ograniczonymi do terytorium kraju, którego rząd uznał rozszerzony skutek licencji. ECL może zatem negatywnie wpłynąć na istniejące licencje wieloterytorialne i bardziej ogólnie zakłócić istniejące praktyki licencyjne, rozdrobnić rynki wzdłuż granic państwowych oraz zwiększyć złożoność licencjonowania i koszty transakcyjne. Nie należy rozszerzać jej na nowe obszary podczas transpozycji bez konsultacji i oceny skutków.

W szczególności art. 12 dyrektywy EUCD nie powinien skutkować rozszerzeniem ECL na nowe obszary. Jego historia legislacyjna pokazuje, że przepis ten został przyjęty głównie w celu przewyżyczenia wątpliwości co do dopuszczalności istnienia wcześniejszych modeli ECL w następstwie orzeczenia TSUE w sprawie Soulier (C-301/15).

Co istotne, art. 12 ust. 2 EUCD stanowi, że rozszerzone licencje zbiorowe ("ECL") powinny mieć zastosowanie wyłącznie "w ściśle określonych obszarach korzystania, w których uzyskanie zezwoleń od podmiotów praw autorskich na zasadzie indywidualnej jest zazwyczaj uciążliwe i niepraktyczne w stopniu, który sprawia, że wymagana transakcja licencyjna jest mało prawdopodobna ze względu na

charakter korzystania lub rodzaje utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną, oraz zapewnia, że taki mechanizm licencyjny zabezpiecza uzasadnione interesy podmiotów praw autorskich".

W najnowszym projekcie dodano również sformułowanie, zgodnie z którym rozszerzona licencja zbiorowa jest udzielana "na wniosek usługodawcy". Trudno sobie wyobrazić, w jaki sposób byłoby to zarządzane w praktyce i na dużą skalę, w szczególności w przypadku, gdy różni usługodawcy mogą wybrać różne podejście prowadzące do fragmentacji. Opcja wnioskowania o licencję ECL nie powinna być powiązana z "dołożeniem wszelkich starań" na podstawie art. 17 ust. 4, ponieważ byłoby to sprzeczne ze strukturą, celem i całym ramami przewidzianymi przez prawodawcę UE (por. c-410/19).

Jeśli chodzi o prawo pokrewne dla wydawców prasowych z art. 15 Dyrektyw, wydawcy prasowi już licencjonują swoje treści i mają szerszą współpracę branżową, która pokazała, że indywidualne licencjonowanie działa w tym obszarze. W tym istniejące praktyki rynkowe nie uzasadniają systemu ECL, ponieważ wydawcy dysponują bezpośrednimi narzędziami online do zarządzania własnymi licencjami w sposób, który najbardziej im odpowiada. Na przykład Google zawarł już umowy dotyczące praw z artykułu 15 obejmujące ponad 2600 publikacji różnej wielkości w 16 krajach UE.

ECL osłabia wyłączny charakter praw autorskich, ponieważ utwory są licencjonowane przez organizację zbiorowego zarządzania potencjalnie bez faktycznej wiedzy lub zgody podmiotów praw autorskich, które muszą "zrezygnować" z ECL, aby wykonywać swoje prawa indywidualnie lub za pośrednictwem innego podmiotu. Kluczowe jest, aby podmioty praw autorskich były świadome, że w ramach systemu ECL, gdy ich repertuar znajduje się pod opieką organizacji zbiorowego zarządzania zarządzającej ich prawami, dodanie tej informacji na stronie internetowej CMO, jak zaproponowano w projekcie transpozycji, wydaje się niewystarczające w tym kontekście, że każda zainteresowana strona może uzyskać licencję i że organizacja zbiorowego zarządzania ma niewielki wybór, ale musi udzielić licencji na treść. Może to stanowić problem, gdy treści są wyświetlane przez podmioty, którym podmiot praw autorskich nie udzieliłby licencji, np. z powodu różnic politycznych.

- PRAWO DO „ODPOWIEDNIEGO I PROPORCJONALNEGO” WYNAGRODZENIA

Jednoznacznie popieramy usunięcie z projektu wcześniejszych propozycji zmian do art. 70 ust.2¹ oraz dodania art. 86¹ wprowadzających dodatkowe uprawnienie dla twórców i wykonawców oraz nowe niezbywalne prawo do wynagrodzenia dla wykonawców utworów muzycznych i słowno-muzycznych z tytułu publicznego udostępniania utworu audiowizualnego na żądanie (dalej także „VoD”). Ogólna zasada prawa twórców i wykonawców do odpowiedniego i proporcjonalnego wynagrodzenia, o której mowa w dyrektywie DSM, nie może być mylona z prawem do dodatkowego wynagrodzenia dla twórców i wykonawców za VoD.

Jak słusznie zauważono w uzasadnieniu do projektu ustawy (str.63), treść art. 18 oraz motywu 73 dyrektywy dotyczy zasady odpowiedniego i proporcjonalnego wynagrodzenia, która obowiązuje już w polskim prawie autorskim. Istniejąca regulacja art.43 ustawy o prawie autorskim ustanawia generalne prawo do wynagrodzenia w braku odmiennych uzgodnień stron i przewiduje mechanizm ustalania wysokości wynagrodzenia w sytuacji, gdy nie zostało ono określone w umowie z uwzględnieniem zakresu udzielonego prawa oraz korzyści wynikających z korzystania z utworu.

©PIIT: Uwagi PIIT w ramach konsultacji publicznych projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz niektórych innych ustaw z dn. 14 lutego 2024 r., PIIT/154/24, 29.02.2024

Wprowadzenie prawa do dodatkowego wynagrodzenia za VoD stanowiłoby zagrożenie dla efektywnie działającego rynku i swobody zawierania umów. Obowiązek zapłaty takiego dodatkowego wynagrodzenia, wymusiłby na korzystających alokację kwot płaconych dotychczas bezpośrednio twórcom i artystom za udział w produkcji na tantiemy wypłacane OZZ. W rezultacie skutkowałoby to obciążeniem twórców i artystów kosztami pośrednictwa OZZ, w tym kosztami poboru i repartycji. Ostatecznie, największymi beneficjentami takiego prawa nie byłiby twórcy ani artyści, tylko organizacje zbiorowego zarządzania.

Przyjęte przez projektodawcę podejście skutkujące rezygnacją z propozycji z wcześniejszych wersji projektu z 2023 r. dot. art. 70 ust.2¹ oraz dodania art. 86⁴ świadczy o głębokim zrozumieniu nie tylko przepisów i intencji dyrektywy DSM, ale także realiów rynkowych. Gdyby intencją unijnego ustawodawcy było wprowadzenie dodatkowego prawa dla twórców i wykonawców, odpowiednie przepisy zostałyby zawarte w dyrektywie DSM, analogicznie do przepisów wprowadzających nowe prawo pokrewne dla wydawców prasy (prawo do publikacji prasowych w ramach świadczenia usług drogą elektroniczną i związane z tym prawo twórców utworów zamieszczonych w publikacji prasowej do wynagrodzenia). Skoro dyrektywa DSM nie przewiduje dodatkowego wynagrodzenia dla twórców i wykonawców z tytułu publicznego udostępniania utworów na żądanie, to Państwa Członkowskie nie powinny ustanawiać tego typu uprawnień. W przeciwnym wypadku zamiast harmonizacji w zakresie prawa autorskiego na terenie UE osiągnęlibyśmy efekt przeciwny i pogłębienie różnego traktowania twórców i artystów w poszczególnych Państwach Członkowskich.

Wyrażamy głęboką nadzieję, iż podczas dalszych prac nad projektem, podejście to zostanie utrzymane.

- PRAWO DO PUBLIKACJI PRASOWYCH W RAMACH ŚWIADCZENIA USŁUG DROGĄ ELEKTRONICZNĄ

W projektowanym art. 999 przewiduje się udział autorów w wysokości 50% wynagrodzenia uzyskiwanego przez wydawców z eksploatacji nowego prawa wyłącznego. W uzasadnieniu do tej zmiany projektodawca argumentuje, że proponowana wartość 50% wynika z postulatu dwóch organizacji reprezentujących wydawców prasowych, do którego projektodawca się przychylił.

Należy jednak zauważyć, że takie stanowisko nie jest podzielane przez całe środowisko wydawców prasowych. Proponowana w przepisie wartość 50% wynagrodzenia stanowi faktyczne quasi wyłączenie wydawców z nowo powstałego prawa pokrewnego, które w swoich założeniach miało im rekompensować wielowymiarowe nakłady na powstanie publikacji prasowych. Przypominamy, iż art.15 ust.5 dyrektywy DSM stanowi:

„Państwa członkowskie wprowadzają przepisy przewidujące, że twórcy utworów zamieszczanych w publikacjach prasowych otrzymują odpowiednią część przychodów uzyskiwanych przez wydawców prasy z tytułu korzystania z ich publikacji prasowych przez dostawców usług społeczeństwa informacyjnego.”

Biorąc pod uwagę ponoszone przez wydawców koszty związane z powstawaniem publikacji prasowych, trudno zaakceptować, aby 50% wynagrodzenia uzyskiwanego przez wydawców stanowiło wartość „odpowiednią”. Jeśli twórcy utworów zamieszczanych w publikacjach prasowych mieliby być dokładnie w połowie uprawnieni do wynagrodzenia uzyskiwanego przez wydawców z eksploatacji prawa do publikacji prasowych, to w istocie rzeczy nowo powstałe prawo winno być oznaczone jako „prawo

pokrewne wydawców prasowych i twórców-dziennikarzy” – a taka sytuacja nie ma przecież miejsca. Prawdłowo skonstruowany przepis, zgodny z tekstem i duchem dyrektywy DSM (w której bardzo wyraźnie wybrzmiewa zasada proporcjonalności), powinien uwzględniać elastyczną formułę „odpowiedniej części przychodów”. Warto też posiłkować się w tym zakresie doświadczeniami i praktykami innych Państw Członkowskich, w świetle których proponowana wartość 50% jest bezprecedensowa.

Wniosek:

W związku z powyższym wnioskujemy o zmianę brzmienia projektowanego art. 99⁹ na:

Art. 99⁹. 1. *Twórcy utworów zamieszczonych w publikacji prasowej mają prawo do odpowiedniej części przychodów uzyskiwanych przez wydawcę z tytułu korzystania z prawa, o którym mowa w art. 99⁷ ust. 2.*

II. Uwagi odnoszące się do transpozycji dyrektywy 2019/789 ustanawiającej przepisy dotyczące wykonywania praw autorskich i praw pokrewnych mające zastosowanie do niektórych transmisji online prowadzonych przez organizacje radiowe i telewizyjne oraz do reemisji programów telewizyjnych i radiowych oraz zmieniającej dyrektywę Rady 93/83/EWG (tzw. dyrektywy „satelitarno-kablowej II”, zwanej dalej „dyrektywą SATCAB II”):

- WPROWADZENIE BEZPOŚREDNIE

Firmy zrzeszone w PIIT nie mają jednolitego stanowiska w sprawie wprowadzenia bezpośredniego. Temat jest skomplikowany, budzi poważne wątpliwości i kontrowersje zarówno natury prawnej, jak i biznesowej. Z tego względu poniżej przedstawiamy w tym temacie 2 wersje stanowiska członków Izby. Jednocześnie pragniemy podkreślić, że członkowie Izby zdecydowanie zgadzają się co do tego, że skutkiem nowych przepisów odnoszących się do wprowadzenia bezpośredniego nie może być zawyżanie opłat poprzez stosowanie przez organizacje zbiorowego zarządzania wobec nadawców i remitentów stawki będącej sumą stawek za dwa odrębne pola eksploatacji tj. za nadawanie i reemisję.

- **Stanowisko 1 części firm członkowskich PIIT**

1. Zwracamy uwagę, że przyjęte rozwiązanie wpisujące w zakres definicji „nadawania” także „wprowadzenie bezpośrednie” (czyli niepubliczne przesyłanie sygnału zawierającego program innemu podmiotowi, w celu przejęcia programu przez ten podmiot w całości i bez zmian oraz równoczesnego i integralnego przekazania go do powszechnego odbioru) narusza logikę prawa autorskiego. Definicja „nadawania” obejmująca formę przekazu niebędącą rozpowszechnieniem utworu jest sprzeczna z art. 50 ustawy, który kwalifikuje nadawanie jako jedno z pól eksploatacji stanowiących formę rozpowszechnienia utworu. Taka forma zaadresowania kwestii wprowadzenia bezpośredniego była analizowana wiele lat temu jako tzw. „fikcja prawna” pozwalająca na zachowanie tradycyjnego podziału ról na rynku telewizyjnym i radiowym, ale została odrzucona przez instytucje unijne na etapie prac nad Dyrektywą SATCAB II.

Dyrektywa SATCAB II rozróżnia wyraźnie czynność nadawania i reemisji (retransmisji) od czynności bezpośredniego wprowadzania, tj. sytuację, w której wprowadzaniu bezpośredniemu towarzyszy nadawanie od sytuacji, w której wprowadzanie bezpośrednie jest metodą dotarcia do odbiorcy, której nie towarzyszy nadawanie.

Zgodnie z motywem 21 Dyrektywy SATCAB II, przepisy dotyczące reemisji oraz retransmisji powinny mieć zastosowanie, gdy „organizacje radiowe i telewizyjne **przekazują swój sygnał będący nośnikiem programu bezpośrednio odbiorcom**, prowadząc tym samym pierwotną czynność transmisji, a jednocześnie transmitują ten sygnał innym organizacjom w procesie technicznym wprowadzania bezpośredniego, np. w celu zapewnienia jakości sygnału do celów reemisji, **wówczas transmisje tych innych organizacji stanowią czynność publicznego komunikowania odrębną od czynności publicznego udostępniania prowadzonej przez organizację radiową lub telewizyjną.**”

Motyw 20 Dyrektywy SATCAB II wskazuje natomiast, że „(...) właściwe jest ustalenie, że gdy organizacje radiowe i telewizyjne przekazują swój sygnał będący nośnikiem programu w drodze wprowadzania bezpośredniego jedynie dystrybutorom sygnału, **nie przekazując swoich programów bezpośrednio odbiorcom**, zaś dystrybutorzy sygnału przekazują ten sygnał będący nośnikiem programu odbiorcom, aby umożliwić im oglądanie lub wysłuchanie programów, **wówczas uznaje się, że miała miejsce tylko pojedyncza czynność publicznego komunikowania**, w której uczestniczą, przez swój udział, organizacje radiowe i telewizyjne oraz dystrybutorzy sygnału.”

Art. 8 ust 2 Dyrektywy SATCAB II dopuszcza (nie wymaga), aby do wprowadzania bezpośredniego **odpowiednie** zastosowanie znalazły niektóre przepisy Dyrektywy SATCAB II dotyczące reemisji.

Wobec czego nie jest właściwa implementacja Dyrektywy SATCAB II zakładająca włączenie wprowadzania bezpośredniego do reżimu prawnego nadawania lub reemitowania wprost.

2. Przyjmując jednak zaproponowany kompromis, mimo jego systemowej ułomności, pragniemy wskazać, że bez odpowiedniego doprecyzowania naraża on uczestników rynku telewizyjnego i radiowego na nieuzasadnione zawyżanie opłat na rzecz organizacji zbiorowego zarządzania. Jak jednoznacznie zauważono w Dyrektywie SATCAB II, przekazywanie sygnału w drodze wprowadzenia bezpośredniego i jego późniejsze rozpowszechnienie stanowi jedno pole eksploatacji (jedną czynność rozpowszechnienia), z którego wspólnie korzystają nadawca (twórca ramówki programu radiowego lub telewizyjnego) i reemitent (operator). Tym samym, stosowana przez organizacje zbiorowego zarządzania stawka dla jednego pola eksploatacji nie może być równa sumie stawek za dwa odrębne pola eksploatacji tj. za nadawanie i reemisję.

Wniosek:

Wnioskujemy o następujące uzupełnienie przepisu art. 21¹ poprzez zmianę ust. 4 oraz dodanie ust. 5 o następującym brzmieniu (zmiany wyboldowane czerwoną czcionką):

„4. W przypadku **rozpowszechniania** utworów techniką wprowadzania bezpośredniego nadawca i reemitent dokonują **wspólnie** jednej czynności rozpowszechniania utworu, przy czym

każdy z nich obowiązany jest uzyskać zgodę uprawnionego **na swój własny udział w pojedynczej czynności rozpowszechniania. Do uzyskania zgody uprawnionego na udział reemitenta w czynności, o której mowa w zdaniu poprzednim, ust. 1-3 powyżej stosuje się odpowiednio.**

5. Organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi udzielając licencji na nadawanie i reemitowanie utworów przekazywanych techniką wprowadzania bezpośredniego, ustalając zakres licencji oraz wysokość należnego wynagrodzenie, zobowiązane są uwzględnić okoliczność dokonywania jednej a nie dwóch czynności rozpowszechnienia utworów”.

- Stanowisko 2 części firm członkowskich PIIT

I. Instytucja „bezpośredniego wprowadzenia” – art. 8 w zw. z art. 2 ust. 4 dyrektywy SATCAB II

- (1) Projekt zmienia art. 6 ust. 1 pkt 4 i 5 obowiązującej ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej „**pr. aut.**”). Projektodawca zaproponował dwie **nowe definicje: nadawania i reemisji**. Definicja nadawania ma zostać rozszerzona o nową instytucję „bezpośredniego wprowadzenia” (dalej: „**BW**”), którą wprowadziła dyrektywa SATCAB II.
- (2) W definicji nadawania przewiduje się, że procesem technicznym BW zajmowałby się tzw. „inny podmiot”. Podmiot ten dokonywałby przejęcia nadawanego sygnału w trybie technicznym BW. Wskazujemy, że określenie „inny podmiot” nie zostało w Projekcie zdefiniowane oraz nie występuje w dyrektywie SATCAB II. W tym wypadku omawiana dyrektywa posługuje się innym określeniem: „dystrybutor sygnału”.
- (3) Pojęcie „dystrybutora sygnału” nie zostało w dyrektywie SATCAB II zdefiniowane. Nie ma jednak wątpliwości, że definicja ta może zostać wywiedziona zarówno z omawianej dyrektywy (definicji BW), jak i z innych przepisów prawa autorskiego, w szczególności z Konwencji Berneńskiej o prawie autorskim, która leży u podstaw wszelkich regulacji prawnoautorskich na świecie¹.
- (4) Konwencja berneńska przewiduje w art. 11bis ust. 1 (ii), że ochroną prawa autorskiego objęte jest: „wszelkie publiczne rozpowszechnianie za pomocą środków przekazu przewodowego lub bezprzewodowego dzieł nadawanych drogą radiowo-telewizyjną, jeśli to rozpowszechnianie jest dokonywane **przez inną organizację niż ta, która je nadała pierwotnie**” – nasze podkreślenie. Powyższy przepis stanowi podstawę dla pola reemisji występującego w prawie unijnym oraz prawie polskim. Podobne rozumienie pojęcia i roli „dystrybutora sygnału” wynika z definicji BW z art. 2 ust. 4 dyrektywy SATCAB II, gdzie także jest mowa o innej organizacji.
- (5) Dyrektywa SATCAB II przewiduje, że „dystrybutorzy sygnału” przekazują sygnał, aby umożliwić oglądanie lub słuchanie programów – por. pkt 20 preambuły. Dyrektywa stanowi także, że na

---

¹ Akt Paryski Konwencji Berneńskiej o Ochronie Dzieł Literackich i Artystycznych sporządzony w Paryżu dnia 24 lipca 1971 r., Dz.U. 1990 Nr 82, poz. 474.

„dystrybutorach sygnału” podobnie jak i na reemitentach, spoczywa znaczne obciążenie związane z weryfikacją lub pozyskiwaniem zezwoleń na eksploatację utworów lub innych praw.

- (6) Powyższe oznacza, że działalność „dystrybutorów sygnału” oraz „reemitentów” została z sobą funkcjonalnie powiązana, co nie oznacza, że oba pola eksploatacji, na których te podmioty działają, są z sobą tożsame. Niewątpliwie, źródłem obu pól eksploatacji jest Konwencja berneńska, na co wskazuje także definicja BW, gdyż ostatecznie zarówno „dystrybutor sygnału” jak i „reemitent” dokonują przekazania sygnału pochodzącego od **organizacji, która pierwotnie ten sygnał nadała**.
- (7) Biorąc powyższe pod uwagę proponujemy, aby projektodawca zdefiniował pojęcie „dystrybutora sygnału” jako:

organizację inną niż ta, która przeprowadziła pierwotną transmisję lub pod której kontrolą i na której odpowiedzialność taka pierwotna transmisja została przeprowadzona, która pozyskuje od tej organizacji sygnał, będący nośnikiem programu, w procesie technicznym bezpośredniego wprowadzenia w celu jego rozpowszechniania.

- (8) Zwracamy uwagę, że pierwsze zdanie projektowanej definicji nadawania odwołuje się częściowo do obecnej definicji z art. 6 ust. 1 pkt 4 pr. aut. Obowiązująca definicja nadawania przewiduje, że: „nadawaniem utworu jest jego rozpowszechnianie drogą emisji radiowej lub telewizyjnej, prowadzonej w sposób bezprzewodowy (naziemny lub satelitarny) lub w sposób przewodowy”. Definicja ta jest zgodna z Konwencją berneńską. Co istotne, elementem, obecnej definicji nadawania, przejmowanym do nowej definicji, ma być kryterium „rozpowszechniania”. Można uznać, że z uwagi na Konwencję berneńską kryterium to („rozpowszechniania”) jest dla projektodawcy, w kontekście pola nadawania, obowiązkowe. Pojęcie „rozpowszechniania” należy rozumieć zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 3 pr. aut. Przepis ten przewiduje, że: „utworem rozpowszechnionym jest utwór, który za zezwoleniem twórcy został w jakikolwiek sposób udostępniony publicznie”.
- (9) Należy zauważyć, że druga część projektowanej definicji nadawania, która przewiduje, że nadawaniem utworu jest jego rozpowszechnianie, „**w tym**” w procesie technicznym BW, jest nie do pogodzenia z treścią definicji rozpowszechniania i Konwencją berneńską – podkreślenie nasze. Wymaga tu dodania, że w procesie technicznym BW **nie dochodzi do rozpowszechniania utworów**, gdyż, zgodnie z definicją BW z dyrektywy SATCAB II, jest to proces **niepubliczny**, a więc niezwiązany z rozpowszechnianiem. Najpełniej do tego procesu odwołują się więc takie pola eksploatacji jak np. utrwalenie lub zwielokrotnienie.² W istocie jednak chodzi o nowe, wyodrębnione ze względów technologicznych oraz ekonomicznych, nieznane wcześniej, pole eksploatacji³.

² Por. J.P. Kolczyński, *Komunikowanie niepubliczne utworów do publiczności – kontrowersje wokół instytucji bezpośredniego wprowadzenia w prawie autorskim [w:] Ad cuius bonum? o wartościach i interesach zasługujących na ochronę prawną: księga jubileuszowa Profesor Heleny Żakowskiej-Henzler, Ż. Zemła-Pacud, T. Zimny (red.), Warszawa 2023, s. 190.*

³ Tamże

(10) Reasumując, nie jest możliwe, jak przewiduje to Projekt, aby rozpowszechnianie sygnału, będącego nośnikiem programu, odbywało się także w trybie BW, a więc w sposób niepubliczny. Przeczy temu wspomniana powyżej definicja rozpowszechniania, która nie zawiera w sobie aspektu niepublicznego „rozpowszechniania”. Konsekwencją powyższego powinno być wyłączenie BW z definicji nadawania i reemisji oraz pozostawienie tych definicji w niezmienionym kształcie.

(11) Powinno się zamiast tego postanowić, że do wykonywania⁴ praw do BW stosuje się **odpowiednio** (a więc nie wprost) przepisy o reemisji, co przewiduje art. 8 ust. 2 dyrektywy SATCAB II, który należałoby wdrożyć oraz zmienić projektowany art. 21¹ust. 4 pr. aut. przez nadanie mu następujące brzmienia:

W przypadku, gdy organizacja radiowa lub telewizyjna przekazuje sygnał będący nośnikiem programu dystrybutorowi sygnału w drodze wprowadzania bezpośredniego, a jednocześnie sama nie przekazuje tego sygnału bezpośrednio odbiorcom, zaś dystrybutor sygnału przekazuje ten sygnał odbiorcom, wówczas organizację radiową lub telewizyjną i dystrybutora sygnału uznaje się za uczestniczących w pojedynczej czynności publicznego komunikowania, w odniesieniu do której wymagane jest uzyskanie przez tę organizację i tego dystrybutora zezwolenia odpowiednio na nadawanie i reemisję.

(12) Należałoby wprowadzić dodatkowy ustęp 5 do art. 21¹ pr. aut, który powinien uzyskać następujące brzmienie:

Do wykonywania przez podmioty uprawnione prawa do udzielenia lub odmowy udzielenia dystrybutorom sygnału zezwolenia na transmisję w warunkach opisanych w ustępie 4, stosuje się odpowiednio przepisy o reemisji.

Powyższy przepis pozwoli wdrożyć do polskiego prawa autorskiego normę z art. 8 ust 2 dyrektywy SATCAB II oraz podkreśli, zgodnie z tą dyrektywą, że BW nie jest reemisją, choć przepisy o reemisji znajdują w tym wypadku odpowiednie zastosowanie⁵.

(13) Reasumując, w kontekście instytucji BW należy:

a) **wprowadzić definicję BW zgodną z art. 2 ust. 4 dyrektywy SATCAB II w brzmieniu:**

„wprowadzanie bezpośrednio” oznacza proces techniczny, za pomocą którego organizacja radiowa lub telewizyjna przesyła swój sygnał będący nośnikiem programu organizacji innej niż organizacja radiowa lub telewizyjna w taki sposób, że sygnał ten nie jest publicznie dostępny w trakcie tego przesyłu.

⁴ Trzeba tu zaznaczyć, że wykonywanie nie opisuje treści prawa, tylko sposób jego wykonywania.

⁵ Por. J.P.Kolczyński, *Komunikowanie niepubliczne...* [w:] Ż. Zemła-Pacud, T. Zimny (red.), *Ad cuius bonum?, op. cit.*, s. 189 i tam przywołana literatura tj.: A. Matlak, *Projekt polskiej implementacji dyrektywy 2019/789 dotyczącej wykonywania praw autorskich i praw pokrewnych w odniesieniu do transmisji online oraz reemisji programów*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 2023, nr 1, s. 5–20 oraz A. Matlak, T. Targosz, M. Wyrwiński, *Wybrane aspekty implementacji przepisów dyrektywy 2019/790 i dyrektywy 2019/789 w zakresie udostępniania utworów online*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 2020, nr 4, s. 14–48.

b) wprowadzić definicję „dystrybutora sygnału” w brzmieniu:

” dystrybutorem sygnału” jest organizacja inna niż ta, która przeprowadziła pierwotną transmisję lub pod której kontrolą i na której odpowiedzialność taka pierwotna transmisja została przeprowadzona, która pozyskuje od organizacji, która przeprowadziła pierwotną transmisję sygnał, będący nośnikiem programu, w procesie technicznym bezpośredniego wprowadzenia w celu jego rozpowszechniania.

c) zmienić projektowany ustęp 4 art. 21¹ w ten sposób, aby nadać mu następujące brzmienie:

W przypadku, gdy organizacja radiowa lub telewizyjna przekazuje sygnał będący nośnikiem programu dystrybutorowi sygnału w drodze wprowadzania bezpośredniego, a jednocześnie sama nie przekazuje tego sygnału bezpośrednio odbiorcom, zaś dystrybutor sygnału przekazuje ten sygnał odbiorcom, wówczas organizację radiową lub telewizyjną i dystrybutora sygnału uznaje się za uczestniczących w pojedynczej czynności publicznego komunikowania, w odniesieniu do której wymagane jest uzyskanie przez tę organizację i tego dystrybutora zezwolenia odpowiednio na nadawanie i reemisję.

d) dodać ustęp 5 do art. 21¹ w następującym brzmieniu:

Do wykonywania przez podmioty uprawnione prawa do udzielenia lub odmowy udzielenia dystrybutorom sygnału zezwolenia na transmisję w warunkach opisanych w ustępie 4, stosuje się odpowiednio przepisy o reemisji.

- DODATKOWE USŁUGI ONLINE

Pragniemy ponownie przytoczyć pojawiający się wcześniej w konsultacjach publicznych projektu postulat dotyczący dodatkowych usług online.

Zaproponowana w projekcie definicja *„dodatkowej usługi online”* została niesłusznie zawężona do utworów będących „audycjami”, podczas gdy powinna obejmować wszystkie utwory znajdujące się w programie telewizyjnym lub radiowym. Ustawodawca unijny definiował dodatkową usługę online odnosząc ją do pojęcia „programów telewizyjnych lub radiowych”, bo wszystkie utwory znajdujące się w programie mogą być przedmiotem dodatkowej usługi online. Zgodnie z art. 4 pkt. 6 ustawy o radiofonii i telewizji programem jest uporządkowany zestaw audycji, przekazów handlowych lub innych przekazów, rozpowszechniany w całości, w sposób umożliwiający jednoczesny odbiór przez odbiorców w ustalonym przez nadawcę układzie. Zarówno audycje jak i przekazy, w tym przekazy handlowe, mogą być utworami w rozumieniu prawa autorskiego. Zatem, ograniczenie definicji dodatkowej usługi online wyłącznie do audycji stworzy sytuację, gdzie, do części utworów (audycje) w ramach jednego programu stosowana będzie zasada państwa pochodzenia a do części (np. przekazy handlowe – reklamy) nie. Intencją ustawodawcy unijnego było jednolite traktowanie wszystkich utworów składających się na program telewizyjny i mogących stanowić przedmiot dodatkowych usług

online. Aktualnie proponowane brzmienie odnoszące się wyłącznie do audycji będzie prowadzić do chaosu interpretacyjnego i związanej z nim niepewności i niepotrzebnych sporów.

Wniosek:

W związku z powyższym wnosimy o uzupełnienie definicji dodatkowej usługi online (art.6 ust.1 b, punkt 23) także o „przekazy” (w tym przekazy handlowe), które są równorzędnymi składowymi programów radiowych lub telewizyjnych, jak też o stosowną zmianę w art. 62. ust.1:

*„art. 6 ust. 1 pkt. 23 dodatkową usługą online jest usługa dostarczana w systemie teleinformatycznym w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, polegająca na przekazywaniu do powszechnego odbioru przez organizację radiową lub telewizyjną lub pod jej kontrolą i na jej odpowiedzialność, audycji **i innych przekazów** telewizyjnych lub radiowych równocześnie z ich nadawaniem lub w określonym czasie po ich nadaniu przez tę organizację oraz na przekazywaniu do powszechnego odbioru wszelkich materiałów dodatkowych w stosunku do takiego nadania, które wzbogacają lub w inny sposób poszerzają nadawane audycje, w szczególności przez zapowiedzi, uzupełnianie lub ocenę treści danej audycji.”*

„Art. 62. 1. Rozpowszechnianie przez organizację radiową lub telewizyjną drogą przewodową lub bezprzewodową utworów odnoszących się do:

- 1) audycji **i innych przekazów** radiowych,
- 2) audycji **i innych przekazów** telewizyjnych o charakterze informacyjnym, publicystycznym lub będących jej własnymi produkcjami w całości przez nią finansowanymi

*– w ramach świadczenia dodatkowej usługi online, jak również zwielokrotnianie takich utworów, niezbędne w celu świadczenia takiej dodatkowej usługi online, umożliwienia dostępu do niej lub korzystania z niej w odniesieniu do audycji **i innych przekazów**, o których mowa w pkt 1 i 2, uznaje się, do celów wykonywania praw autorskich dotyczących tych czynności, za mające miejsce wyłącznie w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w którym organizacja radiowa lub telewizyjna posiada swoje główne przedsiębiorstwo.”*

III. Uwagi do proponowanych w projekcie zmian niezwiązanych z wdrażaniem w/wym. Dyrektyw:

- ZMIANY DOT. ZESPOŁU DO SPRAW PRZECIWDZIAŁANIA NARUSZENIOM PRAWA AUTORSKIEGO I PRAW POKREWNYCH

Popieramy zmiany zaproponowane do art. 127¹. Skala naruszeń praw autorskich i praw pokrewnych dokonywanych w Internecie wymaga podjęcia przez państwo polskie szeroko zakrojonych i pilnych działań, które mógłby wesprzeć się m.in. wspomniany Zespół działający na nowych zasadach. Liczymy, że zaangażowanie dysponujących odpowiednią wiedzą i doświadczeniem partnerów społecznych w prace tego Zespołu wesprze proces wypracowania efektywnych rozwiązań w walce z piractwem internetowym, w tym z naruszeniami praw dystrybucji transmisji na żywo

---

©PIIT: Uwagi PIIT w ramach konsultacji publicznych projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz niektórych innych ustaw z dn. 14 lutego 2024 r., PIIT/154/24, 29.02.2024